

MIRTSE ZSUZSA
A Felejtés palotája

Sok helyen jártam már életemben, de a Felejtés palotájában még egyszer sem sikerült, pedig erre vágytam a legjobban. A Felejtés palotájában lakott a Felejtés hercege – rajta kívül senki más nem tehetette be oda a lábát. Úgy mesélik, csak nagyon kevés embernek adatott meg, hogy találkozhatott vele, pedig mindig úton volt. Azt mondják, aki felejteni akar, mindig úton van.

Amikor levelet írtam neki, hogy látogasson meg, mert szükségem van rá, vagy még inkább: hívjon meg a palotájába, nem válaszolt. Pedig velem lenne dolga, mert gyakran nagyon szeretnék felejteni: vonszolom magamon uszályként nemszeretem emlékeimet, amelyekre soha, de soha nem akarok emlékezni. De mert mindig velem vannak, mindig ott csücsülnek, kiabálnak a fejemben, nem tudok megszabadulni tőlük.

Így gondoltam most is, gallyakból összehordott fészken ücsörögve. Ide, a kedvenc fáim közé szoktam menekülni, ha nagy a rendetlenség a fejemben, és az éjszaka után nem akar megébredni bennem a hajnal. S mert sokszor megesisik ez velem, hát gyakran kijövök az erdőbe.

Olyan világban akarok járni, ahol egy nagy radírral bármit ki tudok törölni a fejemből. Amit csak akarok. A Felejtés palotájába akarok eljutni, és megkeresni azt a sosemvolt herceget...

...Valamikor az erdőt tündérek lakták. A fák odvában, a fűszálak között építettek otthont maguknak. A tündérek pontosan olyan sokfélék, mint mi. Nincs is mindegyiknek szárnya, és bizony ők sem tesznek mindent jól. Ismerek haspók tündért, hórihorgast, nagy fülűt, és szeplős arcú is van közöttük. Az egyik mindent odaadna azért, hogy szeressék, de rosszul adja oda mindenét, így nem kell az embereknek, kerülnek a társaságát. A másik mindenhol ott tekereg, mindenhol felüti a fejét. Láthatatlan pókfonaival szövö körbe áldozatát – ez elég nyomasztó annak, akit befon, így előle is menekülnek. Ezért neki sincs otthona igazából, csak úgy tekeredik a világban céltalanul.

A tündéreknek nem lehet túl jó, mert nem ismerik a mamájukat. Egyszer csak ott találták magukat az

erdőben, de maguk sem tudják, hogy mióta vannak ott. Azt mondják, én is tündérnek születtem, ám ezt nem hiszem, mert én emlékszem a mamámra. Amikor kicsi voltam, volt rendes ágyam, szobám, palotám – aztán valahogy itt kötöttem ki mégis, közöttük. Itt voltam szinte minden áldott nap, ha csak tehettem, kiszökdöstem hozzájuk. Azt hittem, közöttük nem kell majd felnőnem soha. Mert felnőttnek lenni borzasztó dolog lehet, csupa kötelesség, feladat. És azt is gondoltam, hogy ha felnőtt leszek, akkor valami nagyon fontos dolog meghal bennem végérvényesen. Közben évről évre nagyobb lettem, de ez nem tetszett nekem, mert azt mondják: az igazi tündérek nem nőnek meg. Akkorák, amekkorák. Innen is lát-szik, hogy mégsem lehettem igazi tündér. De jó is lenne tudni, hogy ki vagyok!

A fenyő tündérét szerettem legjobban az összes közül. Sosem láttam az igazi arcát, csak a hangját hallottam, miközben játszottam az ágai alatt. Ott lakott a fában, teste eggyé vált a törzsével, karja az ágakkal. Szerettem a közelében lenni. Télen, amikor a hó megállt az ágain, nagyon szépnek láttam őt. Sokszor sóhajtozott, hogy rossz neki egyedül, és ezen én sem tudtam segíteni. Kevesen jöttek erre; volt, hogy hetekig nem láttam itt senkit. Csak egy erdőkerülő járt hétről hétre a fák között, de ő ügyet sem vetett rá. Azt gondoltam róla, hogy álruhás herceg. Nem lehetett más, mert olyan egyenes tekintete, büszke tartása volt – erdőkerülőbe talán nem zártak volna ennyi jót az égiek.

Emlékszem, mindig pénteken érkezett. Lehet, hogy több erdőt is kerülgetett, ezért jött hozzánk mindig csak ezen a napon látogatóba. Amikor először megjelent közöttünk, valami megváltozott az erdőm életében. Utána hallatlan izgalom támadt a tündérek körében. Erdőkerülőnek lenni ilyen helyen igen jó. Bármerre megy, csak úgy porzanak a tündérek mellette. Titokban mindegyikük arra vágyott, hogy az erdőkerülő őt szeresse, őt dédelgesse, de az erdőkerülő mindezt nem vette észre. Csak kotorta az avart a lába alatt – talán gombát kereshetett –, lecsípett egy-egy pirosuló szamócát, szedett néhány bogyót az ágakról, leült egy kiálló kőre, és élvezte, azt hiszem, igazán élvezte mindazt, amit maga körül látott.

Én elbújtam előle mindig – főképp azért, mert azt akartam, hogy a tündéreim örüljenek neki, másrészt láttam elég herceget, királyfit álruha nélkül is a palota körül ténferegni. Persze így is észrevett, ha óvatlan voltam, de mire a közelembé kerülhetett volna,

elfutottam, el, a fenyőtündér gyantás teste mögé. Onnan leskelődtem titokban.

Ott, az erdőben éltem az igazi életemet. Amikor ott-hon kellett maradnom, úgy éreztem, az a nap kihullik az életemből. Emlékszem, egyszer nyirkos, hűvös idő volt, a torkom is fáj, ezért apám megtiltotta nekem a csavargást. A palota kertjében ücsörögtem és unatkoztam, amikor a szökőkúthoz vezető ösvényen ismerős alakot láttam felém közeledni. Rögtön felismertem, pedig egészen más volt, mint ahogy eddig láttam őt: gazdagon díszített ruhát viselt, lábán pedig finom bőrből készült csizmát. Magabiztosan járt a palota kertjében is, mintha ő is palotában született volna. Emlékszem, haragos voltam, becsapva éreztem magam. Mit keres itt? És miért itt? Szegény tündéreim! Jobb lett volna nektek egy igazi erdőkerülő, aki nem csak kirándulni jár közetek!

A herceget persze mindez nem érdekelte. Hű, de magabiztosan odajött hozzám, hű, de kedvesen az államhoz érintette az ujjait, felemelte leszegett fejem, és így szólt hozzám:

– Te itthon vagy itt, ugye?

Nem szerettem ezt a magabiztos hangot. Dacosan néztem a szemébe.

– Semmi közöd hozzá. Semmi közöd hozzám.

– De a te királyapád lakik a palotában, ugye?

Erre már nem is feleltem. Ki akartam menekülni a kiskapun, ahogy szoktam, az erdőm felé, de kétségbeesetten állapítottam meg, hogy a legundokabb, csupa selyem és bársony ruhám van rajtam, vacak csipkéekkel a csuklók fölött. Hogy megyek így most az erdőmbe? Oda mindig csak viseltes ruhában jártam, amiért nem volt kár, ha kiszakítják az ágak. Ha meglátnak így a tündéreim, soha többé nem hisznek majd nekem. Azt mondtam nekik egyszer, hogy nem tudom, honnan jöttem, és ők ezt elhitték. Otthont adtak nekem fa odvában, patak partján – rongyos ruhámban, szakadt kendőimmel szerettek meg, és fogadtak maguk közé. Most biztos csalódni fognak bennem. De itt akkor sem akarok maradni! Megfulladok!

Ahogy a lábam bírta, futottam a titkos ösvényen, egyenesen a fáim közé. A herceg gyorsabb volt nálam: mire odaértem, már ott várt a fenyő törzséhez támaszkodva. Azt hiszem, a fenyő tündére akkor nagyon boldog volt.

– Szóval itt szoktál bujkálni? Ide menekülsz önmagad elöl? – kérdezte még mindig kedvesen. Nem

mertem válaszolni neki. Pontosan tudtam, hogy az összes tündérem hallaná, amit mondok.

– Nem vagy valami barátságos... – folytatta a herceg, de én már nem figyeltem a szavára. Tudtam, hogy bármit válaszolok, elárulom vele magam. Igaz, azt is éreztem, hogy így is, úgy is haragudni fognak rám. A fonáltündér mérges lesz rám, talán irigy is, hallottam a patakban lakó dohogását, éreztem a fenyő tündérének szúrós tekintetét a bőrömön, és szinte biztos voltam abban, hogy a bogyófejű is megint kettő helyett eszik majd bánatában, hiszen nem érte jöttek, nem váltja meg itt őt senki sem. Nem volt kedvem már az erdőben sem maradni. De akkor hol legyek? Hová menjek? Hol bújjak el a világ elöl?

– Gyere velem, a palotámba – mondta a herceg, mintha meghallotta volna a gondolataimat. – Ott nem fogsz emlékezni semmire, amire nem szeretnél, nem lesz fontos, amit most gondolsz, mert úgyis elfelejted a következő percben. Nem őrizgeted majd a haragot, a tuskéket sem a bőrödben. Úgy is lehet ám élni. Gyere, ha nem félsz. Ezt akartad mindig, nem?

Ő lenne hát? Ő lenne a Felejtés hercege, aki nappal álruhás herceg meg erdőkerülő, és még ki tudja, mi minden más? És én lennék az, aki tényleg el akarja hagyni mindenét, az összes félelmét, emlékét, amelyet ki akar radírozni a fejéből? Ezt akartam, most már ne hátráljak meg! Nem hátrálok meg.

– Jó, induljunk! – vágtam rá, mielőtt meggondolhattam volna magam. Futottam, ahogy a lábam bírta, hiába kérelt a herceg, hogy lassítsak, mert alig tud lépést tartani velem. Fel sem fogtam, ami történt, és hálát sem éreztem, pedig értem jött, hozzám, hogy elvigyen a Felejtés palotájába, ahogy mindig is szerettem volna.

– Most jobbra fordulj, a tölgyfánál! Vigyázz, árok! A fahídon fuss át! – kiabálta, s én szedtem a lábam, ahogy csak tudtam.

Egyszer csak a ködben egy hatalmas palota derengett fel előttem. Tornyai tejfehér párába vesztek. A kapubástya kőfalára egy évszám volt cifrán vésve – feltehetően akkor építették –, fölötte összetekeredett kígyóalak domborművét láttam. A délnyugati szögletben magas, hatszögletű torony emelkedett, amelynek külső falába, a berakott kőbe faragva egy F és egy H betű volt olvasható. A kapubástya felvonóhidja most leengedve kérkedett, hívogatott maga felé. A kastély körül kereszt alakú pincéket építettek, amelyekbe felülről, kis üregeken hatolhatott csak be a világosság. Biztos ezekben a földalatti üregekben

szokta az alattvalóit kínoztatni. Biztos, hogy be akarok menni? Hátránéztem rá, de nem tűnt úgy, mintha kegyetlen hangulatában lenne. Fújtatva jött utánam az úton, és integetett felém.

– Állj meg már, úgysem tudsz bemenni! Nem ismered a varázsigt! Ejj, de nevetlen vagy! – dohogott mögöttem, de feleslegesen tette, mert magamtól is megálltam volna. Tényleg nem tudom azt a vacak varázsigt.

– No, mi lesz? Beeresztesz, vagy addig álljak itt, amíg meggyökerezik a lábam?

– Most már aztán elég! – dobbantott dühösen, és láttam rajta, hogy komolyan felbosszantottam.

Megszéppen néztem rá. Még a végén tényleg elrontom. Rögtön előhúztam a zsákomból a legszelidebb mosolyomat, és halkán csak annyit mondtam:

– Engedj be...

A herceg odalépett a hatalmas, vaskos faajtó elé, végigsimította kezével a kilincset.

– Emlékezz! – mondta halkán, mégis hegyeket mozgató erővel.

Az öreg faajtó nyikorogva kitért. Beléptem. Sötét volt odabenn. Hatalmas teremben találtam magam. A homályban, a falakon, gyertyák fényével megvilágítva, különféle díszes keretekben képek imbolyogtak. A képeket árnyéksárkányok őrizték, testetlen, félelmes szörnyek, akik nem hagyták, hogy túl közel lépjek a képekhez – én viszont közelebb akartam lépni hozzájuk, mert ismerős volt valahonnan mindegyik kép, mindegyik arc.

Az egyik keretben a mamám képe. Fiatal még, mosolygós; emlékszem erre az arcra, meleg, puha kéz tartozik hozzá – érzem a bőrömön a simogatását, vele ringatta dióbölcsemet. Mellette újabb keret, benne a kislánykori szobám. Nem szerettem ott lenni, mert vigyázni kellett rá; mert túl takaros volt, túl rendes.

Még egy keret: csinosan öltözött kislányok mosolyogtak a vásznon, selyemszalagokkal a hajukban. Apa azt szerette volna, ha velük barátkoznék, de nekik nem volt fülük rám, nem értettek, nem fogadtak be maguk közé. Nem tudtam velük beszélgetni, beszélgettem hát a nyikorgó szekrényajtókkal, a koptasztallal, a sötét szobával. Untattak, bosszantottak akkor – szégyelltem most magam emiatt.

A főhelyen, díszes keretben az én szigorú apám. Belém fúródik a tekintete – jaj, de sokszor éreztem ettől nyavalyásan magam, amikor valami rosszat tettem! Igaz, mindig úgy éreztem, hogy valamit rosszul

teszek. Vagy legalábbis sosem elég jól. Sosem úgy, hogy apának tessenék. Így előbb-utóbb el is ment a kedvem a nagy jótettek véghezvitelétől – úgysem volt jó neki semmi.

Ha picit jobbra léptem, a szememben furcsa láng villant fel... Biztos a gyertyák hamis fénye okozta. Közelebb léptem, de bizony ott volt az a láng, bár hogy billegtettem a fejem. Átmelegedtem tőle.

– Lépj be! – súgta a Felejtés hercege a hátam mögött. – Lépj be hozzá, vár téged.

– Járt itt már más is előttem? – kérdeztem óvatosan.

– Soha. Ezek a te képeid, a te árnyaid és szörnyeid, neked kell legyőznöd őket, hogy megnyíljanak előtted a képek. De csak előtted nyílhatnak meg. Más hiába nézi, nem lát semmit. A képek nem mutatják meg magukat idegennek. Hiába állnak százan is előtte, csak falakat látnának mindenütt. De ami másnak csak fal, neked kapu is lehet. Nyisd meg magad, állj szóba az emlékeiddel, merj szóba állni velük, és akkor maguk közé fogadnak. Beengednek majd a képeid. Átfesteni utólag nem tudod őket, ám nem fogod megbánni így sem a találkozást. Ne felejtst: a sárkányok, ha érzik, hogy elég erős vagy, félreállnak, és továbbengednek. Ha viszont elbizonytalanodsz, akkor minden erejükkel visszatartanak.

Hozzáérintettem az ujjam a képhez, és éreztem, ahogy a felszíne a bőrömet magához húzza. Elkaptam a kezem, de akkor már késő volt – ott éreztem az ujjam hegyén azt a bizsergést. Újra meg kellett érintenem a vastag, fényes festéket. Végigsimítottam rajta, míg megállt a kezem apa festett pocakján. Éreztem, ahogy átszívódom a képen, aztán mintha valami hosszú, sötét alagúton suhannék át, majd egyszer csak odaát találtam magam, apa könyvtárában.

Egyedül ült ott, a térdén kinyitott, bőrkötéses könyvet tartott, de nem olvasta, csak nézett fáradtan maga elé. Minden öreg volt abban a szobában: a kifényesedett kartámlájú, faragott szék, a zsámoly, amelyen a lábát szokta nyugtatni, a súlyos függönyök az ablakon. Szívszorongató érzés volt így látni az én mindenkinél erősebb apámat. Hirtelen valami nagyon jót akartam tenni. Valami olyat, aminek biztosan örül. Amit még én sem ronthatok el. Láttam a nyakát oldalról: mély árkok, ráncok hálózta be a bőrét, mint a kiszáradt folyómedrek a tájat.

Mennyi elszámolatlan dolgunk volt egymással! S leginkább azért, mert talán nem bízott meg igazán

bennem, és én sem benne. Jót akart nekem, tudom, de helyettem akart mindig dönteni, mert én csak lánygyerek vagyok, nem fiú, ahogy szerintem szeretne volna. Ezért menekültem az erdőbe, ezért lett tele a fejem a tündérekkel. Nem akartam a világban élni; azt hittem, teremthetek helyette másik világot magamnak. Sosem akartam szembenézni magammal, sőt, inkább kikerülni akartam mindig minden összeütközést – sok mindent megértettem ezekben a percekben belőlünk, és... az volt a legkülönösebb, hogy egyáltalán nem éreztem rosszul magam mindettől.

Mindig azt szeretne volna tudni, látni, hogy jó királynő lesz belőlem, ha majd egyszer nagy leszek. Ő kijelölte az utat – én pedig gyakran letértem róla. Haragudott rám ezért. Én pedig rá haragudtam, mert azt éreztem, nem is engem szeret, hanem azt a képet, amelyet rólam festegetett magában, s amelyhez nekem semmi közöm sincs.

Nem akartam felnőni azért sem, mert ez elviselhetetlenül, gyötrelmesen és felfoghatatlanul azt is jelentette, hogy ő akkor már nem lesz nekem. Amikor kicsi voltam, el akartam neki hozni a halhatatlanság italát, az örök élet vizét, de aztán gyáván és hazugul azzal menekültem egyik napból a másikba, hogy még nem vagyok elég erős hozzá. Nem tudtam küzdeni, harcolni semmiért. Nem akartam nagy dolgokat, csak jól akartam lenni az én apró világomban. Azt gondoltam, ha nem nővök fel, őt sem veszítem el. Háztetőkön mászkáltam, fittyet hánytam az udvari rendtartásra, szóba álltam mindenkivel, főleg olyanokkal, akikkel kiváltképp nem szeretne volna – nem lehetett túl sok öröme bennem...

Most hirtelen máshogy gondoltam mindent. Meg akartam neki mutatni, hogy nincs mitől félnie, s hogy nem volt hiába mindaz, amit értem tett. De mit is tudok én a világról? Ismerem például az erdőt. Azt nagyon ismerem! Tudom a nevét minden fának, hogy mikor melyik gomba üti fel a fejét a lehullott levelek között, mikor melyik bogyó érik, felismerem a tavaszi héricszet, a fekete kőkörcsint, és ismerek sok tündért is. Igazít! Attól tartok, neki ez mind nem fontos...

Elkeseredetten kapaszkodtam meg a könyvespolc szélében – majdnem levertem azt a jókora üveggömböt, amelyik a szélén volt. De hogy került oda? Nem emlékszem erre az üveggömbre, pedig úgy ismertem ezt a könyvtárszobát, mint a tenyeremet: amikor nem az erdőben bujkáltam, leginkább itt szerettem üldö-

gelni. És mégis, most itt van. Megnéztem még egyszer. Üveggömb volt, nem is akármilyen... Lehet, hogy a Felejtés hercege varázsolta ide?

Óvatosan megemeltem, megrázogattam, és az aljára lerakódott levéltörmelék felkavarodva keringeni kezdett. Az üveggömb alján parányi szoborkirálynő vált láthatóvá: hosszú hajában, szeplős arcában felismertem magam. Felnőtt volt, végérvényesen felnőtt. Ilyen leszek hát? Ez lenne a jövő? Nem is tűnik féltelmesnek! Körülötte csipetnyi gyerekek ültek; ha jobban megnéztem, hasonlítottak is egy kicsit rám. Megdöntöttem az üveggömböt, a levéltörmelék félig betakarta a parányi szoborkirálynő testét, de a mosolyt így is láttam az örök életet kapott arcán. Azt gondoltam, csak annak van ilyen mosolya, akire vigyáznak, és akinek van kire vigyáznia. Milyen jó volna, ha mindez egyszer igaz lenne!

Odacsentem neki az üveggömböt az asztalára királylányostul, csipetgyerekestül. Az se baj, ha nem pont így lesz. Azért majd megpróbálom – hátha sikerül. Most az a legfontosabb, hogy királyapám is láthassa mindezt, és megnyugodjék. Azt hiszem, ha látja a jövőmet, akkor talán megbékél velem. Akkor talán elhiszi, hogy akármilyen girbegurba is az utam, jó irányba vezet. De azt is sejtettem, hogy rögzös is lesz ez az út, s lehet, hogy sokszor elbukom majd rajta. Mégis azt éreztem, végig akarom járni, ha kőkockánként is.

Lábujjhegyen a háta mögé settenkedtem, és csendesen vártam, amíg elbóbiskol. Aztán oldalról finoman odacsúsztattam az asztallapra az üveggömböt, óvatosan kihátráltam a szobából, és hopp, máris el akartam tűnni a könyvtárból, vissza, a herceg palotájába. Sikerült!

Újra a Felejtés termében álltam, apám képe előtt. Ránéztem a kezemre: még egy kicsit festékfoltos volt – rákenődött egy kis olajzöld és bíborvörös a palástjáról. Felnéztem a képre, kerestem azt a pici fényt. Nem kellett sokáig keresnem. S tudtam azt is, hogy most már mindig látni fogom apa szemében, akár honnan is nézem. Hálás voltam a Felejtés hercegének, kimondhatatlanul hálás. Igaza volt: a felejtéshez az emlékezésen keresztül vezet az út, most már tudom.

– Bármikor eljöhetsz ide, ha folytatni akarod – mondta, miközben a kandallóhoz támaszkodva öszszefonta a melle előtt a kezét. – Most már ismered az

utat. Tudod a varázsigét, láttad a képeidet. Amikor kedved van, gyere nyugodtan. Én itt leszek. Neked mindig itt vagyok.

Végignézttem a falakon, még egyszer, utoljára. Sok még ott a kép.

Azt nem tudtam, hogy mikor lesz kedvem folytatni, azt sem, hogy lesz-e hozzá erőm egyáltalán, de ez most nem is volt fontos. Azt viszont pontosan tudtam, hogy a Felejtés hercegével még találkozni fogok. Elég lesz újra és újra visszaemlékezem rá...

Hogy a fenyőben lakó tündérrel mi lett, nem tudom. Mostanában ritkábban járok ki az erdőmbe. S ha mégis, nem egyedül. Keresem az ismerős fákat, de már nem szólalnak meg nekem, nem értem a szavukat. Ha viszont gombát találok egy öreg tölgy mohapárnái között, vagy a hóban meglátom egy szarvas patájának a nyomát, mégis megőrülök. Most ezt adja nekem az erdő, és én elfogadom tőle, amit földabroszúra tesz.

Személyes mandala (2017)